

**College van Gedeputeerde Staten  
statenvoorstel**

DATUM	26 augustus 2014	NUMMER PS	<b>PS2014RGW07</b>
AFDELING	FLO	COMMISSIE	RGW
STELLER	J. Berkhof	DOORKIESNUMMER	3297
DOCUMENTUMNUMMER	8107CD1D	PORTEFEUILLEHOUDER	Krol

---

**Titel** : Beleidsnota Flora- en faunawet Provincie Utrecht 2014 en de wijziging van de Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht 2014.

---

### **Inhoudsopgave**

Ontwerpbesluit (1)	pag. 4
(2)	Pag. 5
Toelichting	pag. 8 en pag.10

### **Bijlage(n):**

1. Beleidsnota Flora- en faunawet Provincie Utrecht 2014
2. Nota van beantwoording zienswijzen

---

Aan Provinciale Staten,

### **Inleiding**

#### *Voorgeschiedenis*

In Natuurbeleid 2.0 hebben Provinciale Staten op 4 november 2013 aangegeven de afspraken uit het Ganzenakkoord te willen realiseren en het Flora- en faunabeleid integraal te willen herzien, zodra de inhoud van de Wet Natuurbescherming bekend is. In deze herziening de Beleidsnota edelhert, damhert en wild zwijn provincie Utrecht 2012 op basis van de evaluatie in 2014 één op één op te nemen. Ondertussen is het Ganzenakkoord op 2 december 2013 ontbonden en komt de wet Natuurbescherming te laat voor de noodzakelijke actualisering van dit beleid. Ondertussen hebben de provincies afgesproken niet meer in te zetten op een nieuw landelijk ganzenakkoord, maar het Akkoord in lijn daarmee op regionaal niveau uit te werken. Dit beleid is samen met enkele andere noodzakelijke wijzigingen uitgewerkt in de Beleidsnota Flora- en faunawet 2014 (ontwerpbesluit 1) en de onlosmakelijk daarmee verbonden Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht 2014 (ontwerpbesluit 2).

#### *Essentie / samenvatting*

De hierboven genoemde Beleidsnota en verordening vervangen de gedateerde Beleidsnota Flora- en faunawet 2008 en de Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht 2004. Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. De wet regelt de bescherming van in het wild levende planten- en diersoorten. Provincies zijn hoofdzakelijk bevoegd voor de besluitvorming in het kader van beheer en schadebestrijding (o.a. ter voorkoming van landbouwschade). Uitzonderingen op de wettelijke bescherming kunnen Gedeputeerde Staten maken door middel van het verlenen van ontheffingen en het nemen van aanwijzingsbesluiten en Provinciale Staten door het verlenen van vrijstellingen via provinciale verordening. De Beleidsnota bevat samen met de verordening het beleidskader voor de uitvoering van deze provinciale taken en bevoegdheden op grond van de wet. Voor 30 diersoorten (25 beschermde diersoorten, 2 exoten en 3 verwilderde huisdieren) is in afzonderlijke beleidsregels

beschreven wat het beleid is voor vrijstelling, ontheffing en aanwijzing. De verordening is onderdeel van de Beleidsnota. Hierin zijn de regels opgenomen voor de trekkende en overwinterende ganzen, waarvoor Nederland een Europese verplichting heeft. Daarnaast gaat de beleidsnota in op andere aspecten zoals de betrokken partijen in het faunabeheer en hun onderlinge relaties en verantwoordelijkheden binnen het beleidsveld. Meer in het bijzonder het Faunafonds, omdat de provincies sinds het Bestuursakkoord Natuur beleidsmatig en financieel verantwoordelijk zijn voor het fonds. Verder wordt ingegaan op het vorm geven van het faunabeheer. Aan bod komen onder andere het populatiebeheer ter voorkoming van schade (ganzen), planmatig beheer (hoefdieren) en gebiedsinrichting. Andere thema's zijn jacht, handhaving, communicatie en financiën.

Het handelen in lijn met het Ganzenakkoord verplicht tot het opschuiven van het winterseizoen voor trekkende ganzen van 1 oktober naar 1 november. Het geldende kader is nu nog volledig afgestemd op een winterseizoen dat start op 1 oktober as. Samen met andere aflopende ontheffingen gebaseerd op het oude Faunabeheerplan 2009-2014 moeten deze nu voor 1 oktober met het nieuwe kader opnieuw worden verleend.

#### De belangrijkste wijzigingen op een rij:

1. Het provinciale ganzenkader is voor o.a. Grauwe gans, Kolgans en Brandgans in de beleidsnota, de beleidsregels en de verordening verwerkt.
2. De foerageergebieden zijn verwijderd uit de verordening en worden door Gedeputeerde Staten vervangen door ganzenrustgebieden. Het Projectteam ganzen Utrecht (met uitzondering van de Vogelbescherming Nederland) is begonnen met het zoeken naar locaties voor rustgebieden voor trekkende winterganzen.
3. Het beleid voor het Ree is meer dan voorheen gericht op het voorkomen en oplossen van problemen (onder andere verkeersaanrijdingen).
4. Voor vier nieuwe soorten is beleid geformuleerd: Holenduif, Rosse stekelstaart, Verwilderde gedomesticeerde duif en de Smient. De Smient was eerst ondergebracht in het vervallen beleidskader winterganzen. Eén soort is verwijderd de Kleine rietgans.
5. Het uitbreiden van de mogelijkheden van benutting (handel en consumptie) voor soorten waarbij de wet die mogelijkheid nu niet biedt. De Spreeuw op fruit is bijvoorbeeld uit bijlage II van de verordening gehaald om via de ontheffing benutting mogelijk te maken.
6. Meer ruimte in aanwijzingsbesluiten om zonder toestemming gronden te betreden bij diersoorten Brandgans, Grauwe gans, Nijlgans, Soepgans en Ree.
7. Het benoemen van de beleidsmatig en financiële verantwoording voor het Faunafonds.
8. Het instrumentarium is gedereguleerd:
  - a. De gebruikersvoorschriften van ontheffingen en de verordening zijn zoveel mogelijk geharmoniseerd en meer afgestemd op de praktijk:
  - b. De verjaag- en bejaagperioden zijn verlengd, op de dag: 1 tot ½ uur voor zonsopkomst – ½ tot 1 uur na zonsondergang.
  - c. Het plegen van ganzenreductie is nu ook op zondagen en feestdagen mogelijk.
  - d. Het uitbreiden van de toegestane middelen: alle wettelijk toegestane middelen en keuze voor kalibers vrij.
  - e. Meerdere belangen genoemd in de wet kunnen nu worden benut voor ontheffingverlening. Dit was voorheen alleen ter bestrijding van belangrijke schade.

#### *Meetbaar / beoogd beleidseffect*

Het duurzaam in stand houden van beschermde populaties en tegelijkertijd de economische schade veroorzaakt door deze populaties binnen de grenzen van het aanvaardbare te houden op basis van people, planet en profit.

#### **Financiële consequenties**

In een aparte paragraaf (8) geeft de Beleidsnota inzicht in de financiering van het faunabeheer. Het vaststellen van het beleid heeft niet direct gevolgen voor de financiën op de provinciale begroting.

### **Bestuurlijke dilemma's / politieke gevoeligheid**

De maatschappelijke gevoeligheid van het ganzen dossier, vooral de kritiek op het forse ingrijpen in de jaarrond verblijvende ganzen en het gebruik van CO2 gas ( nu nog alleen rondom Schiphol) om ganzen te doden. De positieve kant van het verhaal moet hier tegenover worden gezet, het geven van winterrust aan trekkende winterganzen. De Vogelbescherming trekt nu (brief van 20 juni 2014) haar handen af van ganzenakkoord (en stapt dus ook uit het Utrechtse Projectteam ganzen) vanwege het niet of in hun ogen onvoldoende garanderen van die winterrust in verschillende provincies. Dit geeft een vertekend beeld met mogelijke gevolgen voor het brede draagvlak.

De deregulering van het provinciale instrumentarium geeft ruimte aan de betrokken partijen om de grote aantallen jaarrond verblijvende zomerganzen te reduceren. Het is nu aan hen om fors in te grijpen en daarmee de winterschade te beperken. Echter de afgesproken taakstelling kan worden beïnvloed door partijen die niets zien in winterrust, waardoor de taakstelling in gevaar komt en daardoor mogelijk de winterrust.

De in het beleid opgenomen nieuwe koers om dieren die worden gedood in het kader van schadebestrijding zoveel mogelijk een nuttige toepassing te geven kan gevoelig liggen. Als voorbeeld het consumeren van de Spreeuw in de kersentijd.

### **Overwogen oplossingsrichtingen en alternatieven**

Overwogen is om alternatieve en innovatieve methoden, anders dan doden, meer te betrekken bij het beheersen van ganzenschade. Het blijven zoeken naar alternatieven, zoals inrichtings- en beheersmaatregelen is van belang en zinvolle initiatieven daartoe verdienen ondersteuning. Bij experimenten en onderzoeken die voor alle provincies van belang zijn zal dit op interprovinciaal vlak plaatsvinden, bijvoorbeeld via de gemeenschappelijke provinciale werkorganisatie BIJ12, unit Faunafonds. Vooralsnog blijft het standpunt dat alternatieve maatregelen zeker benut moeten worden, maar dat die pas effectief zullen zijn als de populatie-omvang van de jaarrond verblijvende ganzen sterk is beperkt

### **Effecten op duurzaamheid**

Met het kader en het instrumentarium is de duurzame instandhouding van de beschermde populaties vallend onder dit beleid geborgd.

Het nieuwe beleid en instrumentarium bieden ruimte en geven een voorkeur aan voor consumptie en handel van bij de schadebestrijding gedode dieren. Hierdoor ontstaat een nuttige toepassing van natuurproducten, die anders mogelijk in de daartoe geëigende afvalverwerkingskanalen te recht komen.

Voorgesteld wordt volgens de bijgevoegde ontwerpbesluiten:

1. De Beleidsnota Flora- en faunawet provincie Utrecht 2014, met in begrip van de Nota van  
beantwoording vast te stellen.

2. De Beleidsnota Flora- en faunawet provincie Utrecht 2008 in te trekken.
3. De Beleidsnota edelhert, damhert en wild zwijn provincie Utrecht 2012 in te trekken en ongewijzigd op te nemen in de Beleidsnota Flora- en faunawet provincie Utrecht 2014.
4. De Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht 2014 vast te stellen.
5. De Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht 2004 in te trekken op het moment van inwerkingtreding van de Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht 2014.

Gedeputeerde Staten,

Voorzitter,

Secretaris,

## **Ontwerp- besluit**

Besluit van 29 september 2014 tot vaststelling van de Beleidsnota Flora- en faunawet Provincie Utrecht 2014, met in begrip van de Nota van beantwoording

Provinciale Staten van Utrecht;

Op het voorstel van Gedeputeerde Staten van 26 augustus 2014, afdeling FLO, nummer 8107CD1D;

Gelezen de Beleidsnota Flora- en faunawet, de Nota van beantwoording en de Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht 2014;

Overwegende;

Dat met het nieuwe beleidskader en het instrumentarium:

- een duurzame instandhouding van de beschermde populaties vallend onder dit beleid is geborgd;
- het ganzenbeleid kan worden ingevuld in lijn met het gesneuvelde ganzenakkoord van IPO/G7;
- het beleid voor populaties hoefdieren in één nota is samengebracht volgens Natuurbeleid 2.0; ·

Dat het wenselijk is te beschikken over een actuele Beleidsnota Flora- en faunawet en Verordening schadebestrijding dieren voor juridisch houdbare besluiten en daarmee het voorkomen van financiële risico's waar het gaat om het voorkomen van schade;

Gelet op de artikelen 65, 67 en 68 van de Flora- en faunawet.

Besluiten:

1. De Beleidsnota Flora- en faunawet provincie Utrecht 2014, met in begrip van de Nota van beantwoording, vast te stellen.
2. De Beleidsnota Flora- en faunawet provincie Utrecht 2008 in te trekken.
3. De Beleidsnota edelhert, damhert en wild zwijn provincie Utrecht 2012 in te trekken en ongewijzigd op te nemen in de Beleidsnota Flora- en faunawet provincie Utrecht 2014.

Voorzitter,

Griffier,

Verordening van Provinciale Staten van Utrecht van 29 september 2014, tot het toestaan van handelingen met betrekking tot beschermde inheemse diersoorten (Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht 2014).

Provinciale Staten van Utrecht;

Gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van 26 augustus 2014, afdeling FLO, nummer 8107CD1D;

Gelet op artikel 65, vierde lid, van de Flora en faunawet;

Overwegende dat in de Beleidsnota Flora- en faunawet provincie Utrecht 2014 een gewijzigd beleid ten aanzien van ganzen is opgenomen;

Besluiten vast te stellen de volgende verordening:

**Artikel 1**

Ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij of wateren is het de grondgebruiker, als bedoeld in de artikelen 65, vierde lid, van de Flora en faunawet, dan wel de gebruiker opstallen, als bedoeld in de artikel 66 van deze wet, toegestaan om, in afwijking van artikel 10 van de wet, dieren, behorende tot de in bijlage I genoemde soorten te verontrusten.

**Artikel 2**

1. De in het eerste lid bedoelde gebruiker van grond of opstallen is het voorts toegestaan om, in afwijking van artikel 9 van de Flora en faunawet, de in bijlage II genoemde diersoorten te doden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
2. De in het eerste lid bedoelde toestemming geldt onder de in bijlage II aangegeven beperkingen.

**Artikel 3**

Gedeputeerde Staten kunnen bijlage I en bijlage II wijzigen.

**Artikel 4**

Gedeputeerde Staten kunnen de werking van deze verordening in het geval van bijzondere weersomstandigheden opschorten.

**Artikel 5**

De Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht 2004 wordt ingetrokken.

**Artikel 6**

Deze verordening treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het provinciaal blad waarin zij wordt geplaatst.

*Bijlage I, behorende bij artikel 1 van de Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht 2014:*

1.

	<u>Nederlandse naam</u>	<u>Wetenschappelijke naam</u>
<b>a</b>	Knobbelzwaan	<i>Cygnus olor</i>
<b>b</b>	Grauwe gans	<i>Anser anser</i>
c	Kolgans	<i>Anser albifrons</i>
d	Kleine rietgans	<i>Anser brachyrhynchus</i>
e	Toendra/Taiga Rietgans	<i>Anser (f) serrirostris/ fabalis</i>
f	Brandgans	<i>Branta leucopsis</i>
g	Rotgans	<i>Branta bernicla</i>
h	Wilde eend	<i>Anas platyrhynchos</i>
i	Smient	<i>Anas penelope</i>
j	Fazant	<i>Phasianus colchicus</i>
k	Meerkoet	<i>Fulica atra</i>
l	Holenduif	<i>Columba oenas</i>
m	Spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>
n	Roek	<i>Corvus frugilegus</i>
o	Ekster	<i>Pica pica</i>
p	Huisemus	<i>Passer domesticus</i>
q	Ringmus	<i>Passer montanus</i>
r	Haas	<i>Lepus europaeus</i>
s	Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
t	Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
u	Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>

2. Met uitzondering van de soorten genoemd onder b tot en met g in de aangewezen ganzenrustgebieden gedurende de periode 1 november tot 1 maart.

*Bijlage II, behorende bij artikel 1 van de Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht 2014*

1. Grauwe gans, Kolgans en Brandgans:

a. Verjaging met ondersteunend afschot van Grauwe gans, Kolgans en Brandgans is toegestaan ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, in de periode van 1 november tot 1 maart tussen zonsopkomst en zonsondergang op percelen met nog oogstbare akker- en tuinbouwgewassen en grasland, alsmede de direct daaraan grenzende percelen;

b. In afwijking van onderdeel a, is verjaging met ondersteunend afschot van Grauwe gans, Kolgans en Brandgans niet toegestaan:

- in de aangewezen ganzenrustgebieden;
- op grasland dat is ingezaaid of doorgezaaid voor 1 augustus voorafgaand aan de betreffende winterperiode;
- op grasland dat is ingezaaid of doorgezaaid na 1 augustus voorafgaand aan de betreffende winterperiode met een oppervlakte kleiner dan 1 hectare;
- op percelen die zijn ingezaaid als afvanggewas op geogste percelen.

c. Gedeputeerde Staten kunnen bij ontheffing ondersteunend afschot van Grauwe ganzen, Kolganzen en Brandganzen toestaan buiten de in onderdeel a genoemde tijden.

d. Verjagen met afschot op kwetsbare gewassen mag alleen plaatsvinden indien er tevens een akoestisch middel en een visueel middel zijn ingezet conform de voorwaarden met betrekking tot effectief gebruik die zijn opgenomen in Handreiking Faunaschade. Het jachtgeweer wordt niet beschouwd als preventief akoestisch middel.

e. Het doden van de soorten Grauwe gans, Kolgans en Brandgans is toegestaan met zowel hagel- als kogelgeweer.

f. Verjaging met ondersteunend afschot is alleen toegestaan indien er sprake is van een groep van meer dan vijf ganzen welke zich op het schadeperceel, danwel op een direct hieraan grenzend perceel, bevindt of hier invalt.

g. Per verjaagactie mogen maximaal twee ganzen worden gedood.

h. Gedeputeerde Staten kunnen, zonodig in afwijking van de bepalingen uit deze bijlage, bij ontheffing, afschot van paarvormende Grauwe ganzen en Brandganzen toestaan in de periode van 1 februari tot 1 maart.

i. Gebruik van lokmiddelen is verboden.

j. Worden de gedode Grauwe ganzen, Kolganzen en Brandganzen niet voor consumptie- of handelsdoeleinden gebruikt, dan dienen zij ter voorkoming van verspreiding van ziekten, zo spoedig mogelijk op een wettelijk toegestane en vereiste wijze worden geruimd.

k. Metalen ringen die zich aan gedode vogels bevinden moeten binnen 48 uur naar het Vogeltrekstation, Postbus 40, 6666 ZG Heteren worden gezonden onder vermelding van plaats en datum van het afschot, of dienen gemeld te worden via het daarvoor bedoelde elektronische systeem. Kleurringen en halsbanden dienen doorgegeven te worden via de website [www.geese.org](http://www.geese.org).

## 2. Rapporteren en schriftelijke toestemming:

a. De grondgebruiker die gebruik maakt van deze vrijstelling rapporteert de resultaten hiervan uiterlijk twee weken hierna door middel van een hiervoor door Gedeputeerde Staten aangewezen elektronisch systeem.

- De verplichting tot rapporteren geldt ook indien een actie geen resultaat heeft gehad.
- Bij het in gebreke blijven van de rapportageverplichting kan de toestemming tot gebruik van deze vrijstelling worden opgeschort.

b. Indien de grondgebruiker in overeenstemming met artikel 65, zesde lid, het recht door een ander laat uitoefenen dient deze de schriftelijke toestemming van de grondgebruiker bij zich te dragen en op eerste vordering van een daartoe bevoegde ambtenaar ter inzage te geven.



Voorzitter,

Griffier,

## Toelichting:

### 1. Wettelijke grondslag

Provinciale Staten zijn bevoegd om een verordening vast te stellen die een vrijstelling bevat voor handelingen ten aanzien van beschermde inheemse schadesoorten (artikel 65, lid 4 FFW).

Gedeputeerde Staten zijn onder andere bevoegd voor:

- Het goedkeuren van het Faunabeheerplan (art. 30 FFW);
- Sluiten van de jacht bij bijzondere weersomstandigheden (art. 46, lid 5 FFW);
- Verlenen aanwijzingen en ontheffingen in het kader van beheer en schadebestrijding (art. 67 en 68 FFW);
- Het goedkeuren van de begroting van het Faunafonds (art. 90 FFW).

### 2. Beoogd effect

Het duurzaam in stand houden van beschermde populaties en tegelijkertijd de economische schade veroorzaakt door deze populaties binnen de grenzen van het aanvaardbare te houden op basis van people, planet en profit.

### 3. Effecten op duurzaamheid

- Met het kader en het instrumentarium is de duurzame instandhouding van de beschermde populaties vallend onder dit beleid geborgd.
- Het nieuwe beleid en instrumentarium bieden ruimte en geven een voorkeur aan voor consumptie en handel van bij de schadebestrijding gedode dieren. Hierdoor ontstaat een nuttige toepassing van natuurproducten, die anders mogelijk in de daartoe geëigende afvalverwerkingskanalen te recht komen.

### 4. Argumenten

- Het nieuwe beleid, beleidsregels en verordening moeten voor 1 oktober as. zijn vastgesteld omdat:
  - > Het handelen in lijn met het Ganzenakkoord verplicht tot het opschuiven van het winterseizoen voor trekkende ganzen van 1 oktober naar 1 november. Het geldende kader is nu nog volledig afgestemd op een winterseizoen startend op 1 oktober as.
  - > Een groot aantal op basis van het oude Faunabeheerplan 2009-2014 op voorhand aan de Faunabeheereenheid Utrecht verleende ontheffingen lopen op 1 oktober af (niet alleen ganzenontheffingen). Deze ontheffingen moeten voor 1 oktober opnieuw worden verleend, maar dan op basis van het voorliggende kader en het nieuwe Faunabeheerplan 2014-2019, om daarmee in lijn met Ganzenakkoord te kunnen handelen en de juridische houdbaarheid te borgen.
- Actualisering is noodzakelijk omdat diverse geldende kaders en instrumenten zijn verouderd (2008 en 2004) en beleidsmatig en juridisch niet meer aansluiten op de voortgaande ontwikkelingen. Dit geeft juridische, maar ook financiële risico's waar het gaat om faunaschade.
- Zorg dragen voor een helder en houdbaar ganzenkader om de economische schade aan de landbouw te beperken door een forse reductie van populaties jaarrond verblijvende overzomerende ganzen door middel van een gecoördineerde en planmatige aanpak en in te staan voor de bescherming van de trekkende winter ganzen door middel van een rustperiode in de winter en het instellen van rustgebieden.

### 5. Kanttekeningen

De voorstellen lopen niet vooruit op het wetsvoorstel Wet Natuurbescherming, die volgens de laatste planning halverwege 2015 in werking treedt. De Flora- en faunawet is nu dus nog steeds de basis, tenzij de praktijk op de wetgeving vooruitloopt zoals bij het Faunafonds.

Het specifieke faunaschadebeleid, o.a. het beleid met betrekking tot de hoogte van tegemoetkomingen in het geval van faunaschade, wordt interprovinciaal via de Bestuurlijke adviescommissie vitaal platteland (BACVP) vastgesteld en uitgevoerd door het Faunafonds. Dit beleid is zeer gebaat bij een interprovinciale koers en geeft dus in principe geen provinciale beleidsvrijheid. Het maakt daarom geen deel uit van de beleidsnota.

## **6. Financiën**

In een aparte paragraaf (8) geeft de Beleidsnota inzicht in de financiering van het faunabeheer. Het vaststellen van het beleid heeft niet direct gevolgen voor de financiën op de provinciale begroting. Nieuw is dat op grond van het Bestuursakkoord Natuur en de beleidsintensivering van dit Kabinet via de Voorjaarsnota 2014 middelen zijn toegevoegd aan het provinciefonds voor de tegemoetkoming schade-uitkeringen van het Faunafonds en de werkorganisatie BIJ12, unit Faunafonds.

## **7. Realisatie**

In de Beleidsnota staan de kaders, producten en /of instrumenten beschreven die invulling geven aan het beleid. Het nieuwe beleidskader en instrumentarium vormen de basis voor de verdere beleidsuitvoering en voor vergunningverlening en de handhaving. De beleidsregels vormen het kader voor het nemen van beschikkingen op aanvraag. Het beleid zal direct in uitvoering gaan omdat een groot aantal ontheffingen in het kader van beheer en schadebestrijding aflopen.

De verordening is bij vaststelling na publicatie in het provinciaal blad direct in werking

## **8. Juridisch**

Er zijn geen bijzondere juridische aspecten aan het voorstel verbonden. Tegen de vaststelling van de verordening en de beleidsregels op grond van artikel 4:81 Algemene wet bestuursrecht staat op grond van artikel 8:2 van de Algemene wet bestuursrecht geen beroep (en dus ook geen bezwaar) open.

## **9. Europa**

De Europese Vogelrichtlijn vormt een belangrijk uitgangspunt binnen dit kader.

## **10. Communicatie**

De bij dit onderwerp betrokken partijen zijn geïnviteerd om een zienswijze op het concept te geven. Na vaststelling worden zij weer geïnformeerd. Voorts zal een actief traject volgen om bijvoorbeeld de provinciale website in overeenstemming te brengen met de wijzigingen, het Utrechtse ganzenakkoord op gepaste wijze uit te dragen en samen met de Faunabeheereenheid de uitvoerders en grondgebruikers te informeren over de wijzigingen. De verordening wordt gepubliceerd in het provinciaal blad.

## **11. Bijlagen**

1. Beleidsnota Flora- en faunawet Provincie Utrecht 2014
2. Nota van antwoord op zienswijzen



## Artikelsgewijze toelichting

### Algemeen

Op grond van artikel 65, vierde lid, van de Flora- en faunawet kan er, voor soorten uit Bijlage II bij het Besluit beheer en schadebestrijding dieren (de zogenaamde provinciale schadesoorten), ten behoeve van beheer en schadebestrijding, bij provinciale verordening een vrijstelling worden verleend van een aantal verbodsbepalingen uit de wet. Het gaat hierbij onder andere om de verboden om beschermde diersoorten te verstoren (artikel 10) of doden (artikel 9).

Op 14 januari 2004 hebben Provinciale Staten hiertoe de Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht 2004 vastgesteld. Deze was vanwege verschillende ontwikkelingen (onder andere vanwege wijzigingen in het ganzenbeleid) aan herziening toe. Gelet op het aantal wijzigingen en de overzichtelijkheid is ervoor gekozen een nieuwe verordening vast te stellen. De Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht 2004 komt hiermee te vervallen.

De verordening kent een algemeen deel en twee bijlagen. In het algemene deel wordt een onderscheid gemaakt tussen soorten die alleen verontrust mogen worden (bijlage I) en soorten die, onder specifieke voorwaarden, ook mogen worden gevangen en gedood (bijlage II).

Ten opzichte van de Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht 2004 zijn er verschillende wijzigingen:

- Op 6 december 2012 werd het Akkoord uitvoering ganzenbeleid gesloten tussen het Interprovinciaal Overleg en de Ganzen 7 (bestaande uit de 12 Landschappen, de Federatie Particulier Grondbezit, de Landbouw- en Tuinbouworganisatie Nederland, Natuurmonumenten, Stichting Agrarisch en Particulier Natuur- en Landschapsbeheer Nederland, Staatsbosbeheer en Vogelbescherming Nederland). In januari 2014 is dit ganzenakkoord vervallen in verband met het feit dat er uiteindelijk op enkele details geen overeenstemming kon worden bereikt. Op 26 februari 2013 is het Projectteam ganzenbeheer Utrecht (PGU) opgericht. In dit team zijn naast de voormalige Ganzen 7 partijen (met uitzondering van de Vogelbescherming Nederland) ook de KNJV en de provincie vertegenwoordigd. In overleg met het PGU is besloten bij de invulling van het ganzenbeleid de lijn van het ganzenakkoord voort te zetten. Met deze verordening wordt in bijlagen I en II invulling gegeven aan deze afspraken.
- De Spreeuw is uit bijlage II verwijderd. Reden hiervoor is dat is gebleken dat de bestaande vrijstelling niet het meest geschikte instrument was om de schadebestrijding bij deze soort vorm te geven. De periode waarin verjaging met ondersteunend afschot noodzakelijk is kan jaarlijks wisselen als gevolg van de weersomstandigheden. Gelet hierop zijn Gedeputeerde Staten van mening dat meer flexibiliteit gewenst is en dat de bestrijding beter kan plaatsvinden via een ontheffing op basis van artikel 68 van de Flora- en faunawet. Ook biedt dit de mogelijkheid om gedode spreeuwen voor consumptie en handelsdoeleinden te mogen gebruiken.
- Gelet op de toename van de populatie overwinterende Brandganzen en de daarmee samenhangende toename van de schade is er voor gekozen ook deze soort op te nemen in bijlage II.
- De Smient maakte geen onderdeel uit van het ganzenakkoord. Verder is gebleken dat de bestaande vrijstelling niet het meest geschikte instrument was om de schadebestrijding bij deze soort vorm te geven. Om deze reden is de soort verwijderd uit bijlage II. Bestrijding kan plaatsvinden via een ontheffing op basis van artikel 68 van de Flora- en faunawet.

Tevens zijn er enkele omissies hersteld en enkele bepalingen verduidelijkt.

### Artikelsgewijs

### **Artikel 1**

Gelet op de schadehistorie wordt onvoldoende onderbouwing aanwezig geacht om voor alle soorten vrijstelling te geven voor maatregelen die verder reiken dan opzettelijk verontrusten. In de Nota van toelichting van het Besluit beheer en schadebestrijding dieren heeft de Staatssecretaris aangegeven dat de provincies bij de op te stellen verordening ter zake van het vangen en doden van dieren de nodige terughoudendheid dienen te betrachten. Deze soorten zijn opgenomen in bijlage I.

### **Artikel 2**

Voor bepaalde soorten wordt, gelet op de ervaringen tot nu toe, een vrijstelling om deze te verstoren onvoldoende effectief geacht. Vandaar dat ervoor is gekozen voor deze soorten ook (ondersteunend) afschot toe te staan. Deze soorten zijn opgenomen in bijlage II.

### **Artikel 3**

Gelet op het feit dat het bij beheer en schadebestrijding noodzakelijk kan zijn om flexibel op te kunnen treden is ervoor gekozen aan Gedeputeerde Staten de bevoegdheid te geven de bijlagen te wijzigen.

### **Artikel 4**

Op grond van artikel 46, lid 5, van de Flora- en faunawet zijn Gedeputeerde Staten bevoegd de jacht te sluiten in het geval van bijzondere weersomstandigheden. Deze bevoegdheid bestaat ook bij beheer en schadebestrijding op basis van besluiten op grond van de artikelen 67 en 68 van de wet. Aangezien het ook wenselijk is dat deze bevoegdheid bestaat in het kader van de provinciale vrijstelling is hiertoe een voorziening opgenomen.

### **Artikelen 5 en 6**

Deze zijn vanzelfsprekend.

### **Bijlage I**

Om verwarring bij de grondgebruiker te voorkomen zijn alle soorten uit Bijlage II bij het Besluit beheer en schadebestrijding dieren vrijgesteld van het verbod deze (opzettelijke) te verontrusten. Hierbij speelt ook mee dat deze soorten veelal gemengd voorkomen met soorten die belangrijke schade kunnen veroorzaken. De vrijstelling betekent overigens niet dat de hierin opgenomen soorten altijd mogen worden verstoord. Er dient wel een risico op belangrijke schade te zijn. Zo zal de aanwezigheid van een enkel exemplaar van een soort in het algemeen geen belangrijke schade veroorzaken. In dat geval is verstoring niet toegestaan.

### **Onderdeel 2**

Een onderdeel van het (voormalige) akkoord is het bieden van voldoende rust aan trekkende en overwinterende ganzen. Hiertoe worden door Gedeputeerde Staten rustgebieden aangewezen.

Deze vrijstelling heeft betrekking op de periode van 1 november tot 1 maart. Buiten deze periode zal de schadebestrijding plaats vinden op basis van ontheffingen als bedoeld in artikel 68 van de Flora- en faunawet. Voorzover de rustgebieden ook buiten de bovengenoemde periode gelden, zullen de ontheffingen hier niet op van toepassing zijn.

## Bijlage II

Voor een aantal ganzensoorten wordt, gelet op de ervaringen uit het verleden, het (opzettelijk) verontrusten niet afdoende geacht om belangrijke schade te voorkomen. Om deze reden wordt ter ondersteuning van de verontrusting ook afschot toegestaan. Hiermee wordt tevens uitvoering gegeven aan het, in overleg met het PGU opgestelde, ganzenbeleid.

### **Eerste lid.**

#### Aanhef en onderdelen a en b

Er mag alleen verjaging met ondersteunend afschot plaatsvinden indien er sprake is van een kwetsbaar gewas. In het geval de gewassen geoogst zijn is dit dus niet meer toegestaan. De oude formulering ‘percelen met akkerbouw, vollegrondsgroenten en grasland’ kon in dat verband verwarring oproepen. Om deze reden is dit gewijzigd in ‘nog oogstbare akker- en tuinbouwgewassen’.

Overjarig grasland (grasland dat is ingezaaid, of doorgezaaid, voor 1 augustus voorafgaand aan de betreffende winterperiode) wordt niet beschouwd als kwetsbaar gewas. Hetzelfde geldt voor percelen kleiner dan 1,0 ha welke zijn ingezaaid of doorgezaaid na 1 augustus. Tevens worden niet als kwetsbaar beschouwd: graslandpercelen die zijn ingezaaid als afvanggewas op geogste maispercelen alsmede groenbemesters.

#### Onderdeel c

Voor een effectieve schadebestrijding kan het noodzakelijk zijn om het geweer te gebruiken voor zonsopgang en na zonsondergang. De wet maakt het niet mogelijk om dit in een vrijstelling te regelen. Met deze nieuwe bepaling wordt de mogelijkheid geopend om hiervoor een (aanvullende) ontheffing te verlenen.

#### Onderdeel d

Naast verjaging (bijv. door mensen in het veld of honden) zijn, voor zover effectief, ook andere akoestische en visuele middelen zijn toegestaan zoals vlaggen, linten, vogelverschrikkers en gas kanon. De keuze van de middelen wordt in beginsel overgelaten aan de grondgebruiker. Het dient wel te gaan om middelen welke genoemd worden in de Handreiking Faunaschade. Deze dienen zo effectief mogelijk ingezet te worden. In dat verband wordt opgemerkt dat ganzen kunnen wennen aan akoestische en visuele middelen maatregelen. Het is daarom van groot belang dat middelen afwisselend worden toegepast.

Visuele middelen dienen voor een optimale werking regelmatig verplaatst te worden en bij voorkeur worden gecombineerd met akoestische middelen of verjaging in het veld. Het middel geweer wordt hier niet als akoestisch middel beschouwd. De reden hiervoor is dat er in het veld onduidelijkheid kan ontstaan of dit middel wordt gebruikt als preventief middel of ten behoeve van ondersteunend afschot, bijvoorbeeld indien er wordt geschoten richting een groep van maximaal vijf ganzen. Dit kan een effectieve handhaving van de bepalingen uit deze bijlage belemmeren.

#### Onderdeel f

Er mag alleen worden geschoten op vogels welke op schadepercelen of direct daaraan grenzende percelen aanwezig zijn of invallen. Wanneer ganzen invallen is objectief vast te stellen doordat zij niet meer in formatie vliegen, vrijwel stil gaan hangen en de poten uitstrekken. Er mag daarom niet geschoten worden op groepen die alleen maar overvliegen en bovenstaand gedrag niet vertonen.

Ondersteunend afschot is niet toegestaan bij een groep van vijf of minder ganzen. Van groepjes van maximaal vijf ganzen gaat onvoldoende schadedreiging uit om ondersteunend afschot toe te staan. Weliswaar kan een dergelijk groepje ook andere ganzen aantrekken maar dit hoeft de schadebestrijding niet te belemmeren. Indien er meer ganzen invallen is ondersteunend afschot alsnog mogelijk.

#### Onderdeel g

Uitgangspunt is dat er in de periode 1 november tot 1 maart alleen verjaging met ondersteunend afschot en geen populatiereductie plaatsvindt. Hierbij past niet dat er meer ganzen worden geschoten dan strikt noodzakelijk is om de verjaging effectiever te maken. Gelet hierop is er een maximum gesteld aan het aantal ganzen dat per actie mag worden gedood.

Onder actie dient verstaan te worden: elke individuele verjaagactie van een groep ganzen groter dan vijf exemplaren. Indien de betreffende ganzen zijn verjaagd is de actie afgelopen. Als er later opnieuw een groep ganzen invalt en deze worden verjaagd is er sprake van een nieuwe actie.

#### Onderdeel h

Een doelstelling van het akkoord was winterrust gedurende de periode 1 november tot 1 maart. Vanaf 1 februari zijn er, naast de trekkende ganzen, ook al broedparen aanwezig. In het akkoord was de mogelijkheid opgenomen om paarvormende ganzen te bestrijden. Om een effectieve bestrijding mogelijk te maken en uitvoering te kunnen geven aan gemaakte afspraken is een uitzondering opgenomen op basis waarvan het mogelijk is een ontheffing te verlenen voor het doden van paarvormende Grauwe ganzen en Brand ganzen.

#### Onderdeel i

Zoals hierboven onder d aangegeven heeft de vrijstelling tot doel om de ganzen te verjagen op kwetsbare gewassen. Hierbij past niet dat de ganzen met lokmiddelen naar de schadegevoelige percelen worden gelokt. Om deze reden wordt het gebruik van lokmiddelen



gedurende de periode 1 november tot 1 maart niet toegestaan. Onder lokmiddelen kunnen worden verstaan: lokganzen (levend, dood of kunstmatig), lokfluiten, elektronische middelen voor geluidnabootsing, etc.

#### Onderdeel j

Voor de Grauwe gans en de Kolgans geldt een vrijstelling van het bezits- en handelsverbod van artikel 13 van de wet. Voor de Brandgans echter niet. Voor deze soort is voor deze handelingen een ontheffing dus noodzakelijk.

#### Onderdeel k

Gelet op het belang van de van ringen en halsbanden voorziene vogels voor verder onderzoek heeft het de voorkeur deze dieren niet te doden. In het geval een dergelijke vogel toch is gedood dienen de gegevens worden gemeld.

Met betrekking tot eventueel aanwezige ringen en halsbanden zijn de voorwaarden deels gewijzigd. Metalen ringen hoeven niet meer opgestuurd te worden. De gegevens kunnen ook via elektronische weg worden doorgegeven. Voor meer informatie hierover kan de website van het Vogeltrekstation ([www.vogeltrekstation.nl](http://www.vogeltrekstation.nl)) geraadpleegd worden. Kleurringen en halsbanden bij ganzen dienen doorgegeven te worden via de website [www.geese.org](http://www.geese.org).

Daarnaast hoeven ze niet meer direct verzonden te worden maar mag de verzending/melding plaatsvinden binnen 48 uur.

#### **Tweede lid.**

Ter beoordeling van de effectiviteit van de maatregelen en voor de controle is het van belang dat er inzicht bestaat in het aantal gedode vogels. Om deze reden is er (net als in de ontheffingen) aan rapportageverplichting opgenomen. Om de administratieve lasten te voorkomen dient de rapportage in beginsel elektronisch te geschieden. Ten behoeve hiervan is door een commerciële partij een gehoste webapplicatie ontwikkeld waarin gebruikers van de provinciale besluiten de gevraagde gegevens kunnen registreren.

In de bepaling wordt verwezen naar 'een hiervoor door Gedeputeerde Staten aangewezen elektronisch systeem'. Op dit moment gaat het hierbij om het FaunaRegistratieSysteem, maar om hier, indien nodig, in de toekomst flexibel mee om te kunnen gaan wordt er in de verordening niet specifiek naar verwezen.

Indien de grondgebruiker, overeenkomstig artikel 65, zesde lid, het gebruik van de vrijstelling door een ander laat uitoefenen kan hij ook de rapportage van de resultaten door deze persoon laten uitvoeren. De grondgebruiker blijft echter verantwoordelijk